

Για πρώτη φορά τα “Ηπειρώτικα” -κι όχι μόνο- γίνονται παιχνίδι

Μια πρότυπη πολιτιστική πρωτοβουλία με στόχο τη διάδοση και την ανάδειξη της λαλιάς της Ηπείρου και της άυλης πολιτισμικής μας κληρονομιάς, αλλά και μια πολύ καλή πρακτική για την ενίσχυση του Τουρισμού Εμπειρίας. Το πρώτο διαδραστικό παιχνιδόλεξο για το γλωσσικό ιδίωμα και κάθε ντοπιολαλιά του Ελληνισμού. Μία ευρηματική, ψυχαγωγική κι εκπαιδευτική σειρά παιχνιδιών και συμμετοχικών δράσεων για παρέες, παιδιά, γονείς, παππούδες, γιαγιάδες, ντόπιους και ταξιδευτές.

Τι είναι η “κοντοτούρτα”; Τα “τζοβαΐρια” τηγανίζονται χαλασιά μ’; Είναι το “γκιάκ” σπάνιο πτηνό των Τζουμέρκων; “Κρεμανταλάς” ή “τσοκάνι”; Που σηκών’ς υψώματα πούλιου μ’; Για πρώτη φορά τα “Ηπειρώτικα” γίνονται παιχνίδι (επιτραπέζιο, αλλά και ψηφιακό σε λίγο καιρό) και μας προσκαλούν σε ένα συναρπαστικό ταξίδι στην κοινή πολιτισμική μνήμη και τη λαϊκή παράδοση. Από τα Γιάννενα και τα Ζαγοροχώρια στην Πάργα τον ανήφορο κι από την Άρτα σε Πρέβεζα, Ζάλογγο, Αχέροντα, Ηγουμενίτσα.

Η “Ντοπιολαλιά” είναι μία πρωτοβουλία, που τελεί υπό την επιμέλεια και το συντονισμό του “Πολιτιστικού Δικτύου για τη Ντοπιολαλιά”, μέσα από το οποίο έγινε πράξη η πρώτη σειρά επιτραπέζιων παιχνιδιών για το τοπικό γλωσσικό ιδίωμα, τις διαλέκτους και τις κοινωνικές ιδιολέκτους της ελληνικής γλώσσας. Αποτελεί μια συλλογική προσπάθεια και το δημιουργικό επιστέγασμα της πολυετούς μελέτης κι έρευνας μιας πλειάδας δημιουργών κι ανθρώπων του πολιτισμού, που αποφάσισαν να ενώσουν τις γνώσεις και την αγάπη τους για την παράδοση και το πολιτιστικό παιχνίδι.

Μια ολάκερη Ήπειρος από λέξεις! Παίζοντας τα “Ηπειρώτικα” θα εξοικειωθείς με την ηπειρώτικη λαλιά. Θα μυηθείς στην κουλτούρα της περιοχής και θα αποκομίσεις συναρπαστικές γνώσεις για την ιστορία, τον πολιτισμό και την παράδοση της πιτομόνας Ηπείρου. Πρωτότυπη, ψυχαγωγική και εκπαιδευτική, η “Ντοπιολαλιά” αποσκοπεί στην καταγραφή, τη διάσωση και την ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και της προφορικής λαϊκής μας παράδοσης, στη δια-δραστική μύηση των νεότερων γενιών στο συναρπαστικό αυτό κόσμο, αλλά και στην αναβάθμιση της τουριστικής εμπειρίας σε τοπικό επίπεδο.

Κάθε ντοπιολαλιά είναι ξεχωριστή και κάθε παιχνίδι ένα αυτοτελές πολιτιστικό έργο

Η “Ντοπιολαλιά” έχει σχεδιαστεί, έτσι ώστε μέσω της γλώσσας να παρουσιάζεται η ιστορία, ο πολιτισμός, η παράδοση, η γαστρονομία, η καθημερινή ζωή, η αρχιτεκτονική, η πανίδα, η χλωρίδα κι η κουλτούρα κάθε περιοχής. Μέσα από 1.000 ιδιωματικές λέξεις, δομημένες σε μια ευρηματική κι ανατρεπτική πλοκή παιχνιδιού, θα εξοικειωθείς με τη λαλιά του τόπου σου ή κάποιου άλλου, γιατί κάθε “Ντοπιολαλιά” είναι φιλική και φιλόξενη γι όλους, μικρούς και μεγάλους, ντόπιους κι επισκέπτες.

Θα την απολαύσεις καλύτερα μαζί με τοπικά εδέσματα ή παρέα με αυθεντικούς ομιλητές. Θα σε επιβραβεύσει με χρήσιμες γνώσεις για τοπωνύμια, υδρωνύμια, θρύλους, ιστορίες, ήθη και έθιμα, φορεσιές, παροιμίες και τραγούδια. Θα σε διασκεδάσει με σκωπτικά αστεία, ντόπια χωρατά και αινίγματα. Θα σε συναρπάσει με την πλοκή, τις εκπλήξεις και τις ανατροπές της. Ήρθε η ώρα γι’ άρμεγμα! Απάντησε σωστά. Λύσε τους γρίφους. Εξουδετέρωσε τις παγίδες και τα ξόρκια. Κέρδισε αντίδοτα. Ξεκλείδωσε φυλακτά. Διαπραγματεύσου με σύνεση στο χωριό και στη ρούγα. Θα κερδίσεις αν χαθείς μέσα της. Θα χάσεις αν δεν την τραγουδήσεις και που ξέρεις μπορεί και να τη χορέψεις, αν δεν σε ματιάσουν ή δεν σε πλανέψουν στο διάβα σου νεράιδες κι αϊρκά...

Η “Ντοπιολαλιά” είναι φιλόξενη και μπορεί να αποτελέσει έναν εξαιρετικό βιωματικό τουριστικό οδηγό

Η “Ντοπιολαλιά” είναι ένα παιχνίδι που μπορεί να λειτουργήσει ως μια πολύ καλή αφορμή διασκεδαστικής επανασύνδεσης με την ιδιαίτερη πατρίδα, αλλά κι ως ιδανικός τρόπος ψυχαγωγικής μύησης τουριστών στην ιδιαίτερη πολιτισμική φυσιογνωμία του τόπου που επισκέπτονται. Για να απολαύσει κάποιος τη “Ντοπιολαλιά”, δηλαδή, δεν απαιτείται να είναι ντόπιος ή να κατάγεται από τη συγκεκριμένη περιοχή, καθώς έχει σχεδιαστεί, έτσι ώστε να παίζεται με ευκολία ακόμα κι από όσους δεν γνωρίζουν ούτε μία λέξη από την εκάστοτε τοπική διάλεκτο.

Μέσα σε λίγη μόνο ώρα παιχνιδιού όλοι μπορούν να μάθουν πάρα πολλά για έναν τόπο και να μετουσιώσουν αυτή τη γνώση σε εμπειρία, ζητώντας για παράδειγμα να δοκιμάσουν ένα τοπικό προϊόν, να επισκεφτούν το λαογραφικό μουσείο ή να συμμετέχουν σε ένα πανηγύρι της περιοχής. Σε αυτό το πλαίσιο, η “Ντοπιολαλιά” μπορεί να συμβάλει σημαντικά και στην ενίσχυση του Τουρισμού Εμπειριών, που ειδικά σήμερα είναι παγκοσμίως εξαιρετικά δημοφιλής, να δώσει μια νέα διάσταση στην έννοια της πατροπαράδοτης ελληνικής φιλοξενίας.

Σύμφωνα με τους δημιουργούς της “Ντοπιολαλιάς” *«Η Τουριστική διάσταση του παιχνιδιού, δηλαδή η προώθηση του ελληνικού τουρισμού σε τοπικό επίπεδο, αποτέλεσε εξ’ αρχής βασικό στόχο μας και ενσωματώθηκε στο σχεδιασμό του. Κάπως έτσι ξεκίνησε, άλλωστε και το δημιουργικό ταξίδι της “Ντοπιολαλιάς”, αφού σαν ιδέα γεννήθηκε στο καφενείο ενός ελληνικού χωριού από μια παρέα φίλων, που απολάμβανε την αναζήτηση της σημασίας μιας ντόπιας ιδιοματικής λέξης».*

Πόσο πιο όμορφη, πλούσια και διαδραστική μπορεί να γίνει η συνάντηση με συγγενείς και φίλους στον τόπο καταγωγής σου, αλλά και γενικότερα η ταξιδιωτική εμπειρία, όταν φτάνοντας σε έναν προορισμό θα μπορείς να θυμηθείς ή να γνωρίσεις, με τρόπο ψυχαγωγικό, την τοπική κουλτούρα σε όλες τις εκφάνσεις της στο χθες και στο σήμερα; Κι όλα αυτά, απλά παίζοντας τη “Ντοπιολαλιά” στο ξενοδοχείο, στον ξενώνα, στο φιλικό σπίτι που σε φιλοξενούν, στο καφενείο ή στην καφετέρια, στην ταβέρνα, στην πλατεία του χωριού και γιατί όχι προσκαλώντας στη συντροφιά και ντόπιους.

Γεφυρώνει το χάσμα των γενεών κι αγαπά την τρίτη ηλικία

Η “Ντοπιολαλιά” δεν είναι μόνο διασκεδαστική κι επιμορφωτική. Αποτελεί μια ευρηματική δημιουργική απασχόληση για όλη την οικογένεια στην πιο διευρυμένη της μορφή, αλλά και για κάθε είδους συντροφιά. Ενισχύει την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των νεότερων και τους μυεί ψυχαγωγικά στις παραδόσεις και τον πολιτισμό μιας περιοχής. Συμβάλλει στην εξάσκηση της μνήμης κι άλλων δεξιοτήτων, καθώς και στην ψυχική και πνευματική υγεία των ηλικιωμένων. Κοινωνικοποιεί και φέρνει σε επαφή παιδιά, γονείς, γιαγιάδες και παππούδες, γεφυρώνει το χάσμα γενεών.

Η “Ψηφιακή Ντοπιολαλιά” και η διαδικτυακή δράση “Λεξορμήσεις”

Η ερευνητική ομάδα της “Ντοπιολαλιάς”, αξιοποιώντας τις τεράστιες δυνατότητες που παρέχει ο κόσμος των παιχνιδιών και τα σύγχρονα εργαλεία παιχνιδιοποίησης (gamification), σχεδιάζει ήδη την ψηφιακή της έκδοση. Παράλληλα, στο πλαίσιο των ευρύτερων πολιτιστικών κι εκπαιδευτικών της δράσεων, υλοποιεί μια σειρά πρωτοβουλιών, με τίτλο “Λεξορμήσεις”.

Ένα διαδικτυακό διαδραστικό και συμμετοχικό κυνήγι ξεχασμένων με το πέρασμα του χρόνου λέξεων και φράσεων, στο οποίο μπορούν να συμμετέχουν όλοι, μικροί και μεγάλοι. Στόχος της δράσης είναι η συλλογή, η καταγραφή κι η διάσωση ιδιωματισμών, που μιλούν μέχρι και σήμερα αυθεντικοί ομιλητές σε όλη την Ελλάδα. Για τη συγκέντρωση του υλικού, που εκτός από κειμενικό μπορεί να είναι και ηχογραφημένο ή μαγνητοσκοπημένο, θα χρησιμοποιηθούν η “Ψηφιακή Ντοπιολαλιά”, η ιστοσελίδα της www.dopiolalia.gr και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Οι “Λεξορμήσεις” θα αξιοποιηθούν δημιουργικά για τον εμπλουτισμό με πρώτη ύλη του περιεχομένου των επόμενων παιχνιδιών της “Ντοπιολαλιάς” κι αξίζει να συμμετάσχετε, όχι μόνο για να αναδείξετε τη λαλιά του τόπου σας, αλλά και γιατί σύμφωνα με την ομάδα της “Ντοπιολαλιάς”: *«Δεν φαντάζεσαι που μπορεί να έχει "γραδώσει" μια λέξη για χρόνια και σίγουρα θα είναι συναρπαστικό αν την ανακαλύψεις και τη φέρεις στο φως»*. Η πλατφόρμα έχει ανοίξει, οπότε μπορείτε να αρχίσετε να ψάχνετε για “κρυμμένες” λέξεις και φράσεις παντού.

Στόχος η δημιουργία ενός παιχνιδιού για κάθε λαλιά του ελληνισμού

Οι πρώτες θεματικές εκδόσεις της “Ντοπιολαλιάς”, που ήδη κυκλοφορούν, περιλαμβάνουν τα “Ηπειρώτικα” τα “Ποντιακά”, τα “Κρητικά”, και τα “Κουτσαβάδικα”, αλλά στο επόμενο διάστημα η σειρά θα εμπλουτιστεί και με νέες ντοπιολαλιές. Η βάση του παιχνιδιού είναι κοινή σε όλες τις εκδόσεις κι ενσωματώνει με τρόπο ευρηματικό και ψυχαγωγικό ένα ευρύ φάσμα γλωσσικών, λαογραφικών, ιστορικών και πολιτισμικών δεδομένων της λαϊκής προφορικής παράδοσης, που αντλούνται από μια ποικιλία πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, καθώς κι από αυθεντικούς ομιλητές της γλώσσας.

Κάθε παιχνίδι, από τη σταχυολόγηση του γλωσσικού και πολιτισμικού περιεχομένου μέχρι την πρωτότυπη εικονογράφηση και τον εμπνευσμένο σχεδιασμό, παραπέμπει περισσότερο σε ένα χειροποίητο, λεπτοδουλεμένο έργο ενός λαϊκού δημιουργού, με πρώτη ύλη την προφορική γλώσσα και καλέμι το παιχνίδι.

“Η δια-δραστική γνωριμία με την προφορική, τη μητρική λαλιά, ενός ή περισσότερων τόπων δύναται να συμβάλλει στην ανάπτυξη και τον εμπλουτισμό του γλωσσικού μας πλούτου...”, επισημαίνει ο Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος, εμπνευστής της πρωτοβουλίας και δημιουργός του παιχνιδιού. *“Στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, φιλοδοξούμε να συμβάλλουμε στην ανάδειξη των ανεξάντλητων γλωσσικών κοιτασμάτων της μητρικής λαλιάς μας, γι αυτό στους άμεσους στόχους μας για την επόμενη περίοδο συγκαταλέγεται η σύνταξη συνεργασιών και συνεργιών με φορείς σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό και με στόχο να δημιουργηθεί ένα παιχνίδι για κάθε λαλιά του Ελληνισμού”*.

• **Χρήσιμα links:** <https://dopiolalia.gr>, www.facebook.com/dopiolalia, www.instagram.com/dopiolalia/, <https://dopiolalia.gr/leksormiseis> (“Λεξορμήσεις”)

• *Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε επιπλέον πληροφορία ή υλικό χρειαστείτε. Γραφείο Τύπου: Δώρα Παππά, press.office.dp@gmail.com, κιν.: 6972155869*

Ντοπιολαλιά
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΟΛΕΞΟ